

Ferencz e. Győző:

NŐ, ÉS SIKERES BANKÁR

Dr. Koller Valéria

Úgy gondolta, hogy tanár lesz, aztán festegetni kezdett, majd belekóstolt egy vetélkedő erejéig a tévériporterkedésbe is, végül azonban – máig tartóan-, s tán már örökké a számok rengetegének erdőkerülője lett az Országos Takarékpénztár Nyugat-dunántúli Régiójának zalaegerszegi igazgatója, dr. Koller Valéria. Magától adódik a kérdés: hogyan vált a számvitel életvitellé, s nem a tanárság vagy a képzőművészet?

- No, azért a tanárságba is belekóstoltam, s egészen hét évig ettem a kenyerét, s csak utána kerültem a bank-szakmába. Ráadásul volt egy köztes állomás is – mosolyog a fiatal zalaegerszegi igazgató.

Következésképp arra kérem, kezdjük az elején. Mondjuk úgy, zsenge fiatalságától. Hogyan teltek el a gyerekevei? Gondolt-e arra, hogy valamikor majd számvittel foglalkozik, bankár lesz egy nagy cégnél?

- Nagyon messziről jöttem. Falusiak voltak a szüleim, földet művelő parasztemberek. Zalaszentbalázson születtem, a község akkori légköre, a hatvanas évek levegője hatott rám.

Ott működött akkor a megye legjobb mezőgazdasági termelőszövetkezeteinek egyike, s ez tán minősíti a szülők képességeit, de meghatározta a község módosságát is...

- Csakugyan jól működött a tsz, de az iskolánk sem volt akármilyen. Talán ezért is, nagyon szerettem tanulni. Egyszerűen vágytam arra, hogy iskolába mehessenek, mindig nagyon vártam a szeptembert. Ez talán a sajátosságom is. Nagyon szerettem az iskolát, talán azért is, mert remek tanáraink voltak. Az akkori zalaszentbalázsi iskolában kiemelkedő tantestület tanított, mindenkit biztattak, ösztönöztek, hogy képességei maximumát nyújtsa. Mindebből következik talán, hogy magam is ezt a példát akartam követni, vagyis tanár akartam lenni. Volt ugyan orvos is a falunak, de az egészségügy iránt nem volt meg a vonzalmam, a tanítást szerettem meg. Ezért akartam tanár lenni.

De nem lett...

- Nem egészen, de haladjunk sorjában. Bevallom, hogy a képzőművészetrel is kacérkodtam. Festegettem magamnak, s a szívem mélyén képzőművészeti szakközépiskolába szerettem volna kerülni, talán hogy majd tanítsam is ezt a tárgyat valahol. A szüleim nem lelkesedtek érte, sőt tüzzel-vassal ki akarták irtani belőlem ezt a hajlamot. Azt mondták, hogy megbízható szakma kell a lány kezébe, amiből meg tud majd élni. Így aztán a közgazdasági szakközépiskolába vezetett az út.

Zalaszentbalázsról Zalaegerszegre? A közismert keribe? Remek tanári testület után nem kevésbé rátermett oktatók elé.

- Úgy van. Tovább folytatódott a szerencsém. Ma már tudom, amit az elején még csak sejtettem, hogy gyönyörű négy középiskolai év várt rám. Tóth Bandi bácsi volt az igazgató, Németh György a helyettese, aki aztán átvette tőle az igazgatóságot, Bogár Imre, Doba László, aki aztán kollégám lett a főiskolán, Seregélyes István, az osztályfőnököm.

Az a Tóth Endre, aki a számviteli főiskola irányítására kapott megbízást, s az a Seregélyes István, aki neves úszóedző lett?

- Igen. Úgy vélem, olyan közegben kaptam a középiskolai oktatást, hogy minden diák csak azt kívánhatja, olyan tanároktól kapja meg az alapokat, amilyenektől én kaptam. Talpig emberek voltak. Nem csak tanárok voltak, hanem foglalkoztak a lelkünkkel is. Csodálatos közösségi prog-

ramokat szerveztek. A csínytevéseinket pedig a helyükre tették, ahová azok valók voltak. Meg vagyok győződve arról, hogy nekik volt perdöntő szerepük az életem alakulásában. Ők terelgettek az egyetem felé. Ennek során két tanulmányi versenyen is országos helyezést értem el. Statisztikából második, politikai gazdaságtanból pedig a kilencedik lettem. Így, szinte könnyedén sétáltam be a közgazdasági egyetemre.

Amolyan eleve elrendeltettségszerűen.

- Ezt pedig valóban középiskolai tanárainak köszönhetem, akik alaposan felkészítettek a tanulmányi versenyekre, de egyébként is mindig mellettem álltak a tanulásban. Az egyetemen is tanár szakra jelentkeztem, mert úgy gondoltam, hogy nekem tanítanom kell. Nos szívemnek ez a vágya teljesült is itt a városban, a pénzügyi és számviteli főiskolán...

....ahol ugyanaz volt az igazgató, mint a keriben...

- ...különös véletlen, de jól alakult. A pénzügy tanszéken kezdtem el tanítani. Meg voltam győződve róla, hogy onnan fogok nyugdíjba menni, mert annyira beleszerettem tanításba. Alapvetően tanácsi és általános pénzügyi ismereteket, költségvetés gazdaságtant oktattam.

Akkor már sejtem, hogy miért éppen ez a pénzügy volt a következő állomás.

- Nem egészen, mert tettem egy kis kitérőt. Az Állami Számvevőszék akkori jogelődjénél, a Pénzügyminisztérium ellenőrzési főosztályán dolgoztam, s az egyetemet követően összesen hét év után, 1993-ban kerültem a bankhoz. Végtelenül egyszerű volt a választás. Természetesen az anyagiak is biztattak. Már a főiskolán megkerestek az üzleti életből, hogy ajánljak tehetséges kezdőket, azaz végzett hallgatókat. Nos, az akkori kezdő bérek és a főiskolai fizetések között akkora volt a különbség, hogy el kellett rajta gondolkodnom. De bevallom, volt bennem valami szakmai kalandvágy is. Ez úgy hangzott, hogy ki kellene magamat próbálni más területen is, mert azt már akkor látni lehetett, hogy aki oktatóként a csúcsra akar jutni, annak fél lábával a gyakorlatban kell lennie, mert csak úgy képes naprakész, használható ismerteket átadni.

Ez, persze, nagyon fárasztó volt, hogy állandóan feltöltődjem a gyakorlattal, de azért annyira megérintett a szele, hogy az ellenőrzésbe sodorjon. Így kerültem az 1990-ben létrehozott Állami Számvevőszék elődjéhez, ahol a tanácsok állami támogatásának felhasználását ellenőriztem Zala megyei illetékességgel. Végül tehát számvevőszéki alapító lettem.

Addig tehát hozzá nem értő, félig felnőtt gyerekeknek kellett megtanítani a pénzügyet és számvitelt, itt pedig fel-

készült, esetenként számottevő gyakorlattal bíró munkatársak között kellett bizonyítania a frissen érkezett nőnek a hozzáértését.

- Ez így szinte pontos összefoglalása az akkori helyzetnek. Valóban el kellett fogadtatnom azt, hogy szakmailag otthon vagyok a tennivalókban, bár kellő gyakorlat híján. Szerencsémre nem volt ez zavaró. Oktatói munkám gyakorlatából sokat profitáltam az ellenőrző szervezetben is. Minthogy a főiskola sem volt légtüres térben, elválasztva a gazdasági élettől, bizonyos személyes kapcsolati tőkém is fölhalmozódott, amelyet aztán kamatoztatni tudtam. Másrészt pedig, talán alkatomnál fogva is, el tudtam fogadtatni magamat. Ebben természetesen perdöntő volt a szakmai hitelesség. A szakmailag hiteles embereknek nem nehéz beilleszkedniük. Az oktatói múlt pedig bizonyosan tekintélyt kölcsönzött. Mindezt kiegészítette a támogatói szerepkör. Akkor is úgy véltem, ha valamiről megállapítom, hogy helytelen, akkor meg kell tudnom mondani azt is, mi a helyes. Ha ezt ott helyben meg lehet oldani, akkor nem szabad halogatni. Így lehet elérni, hogy helyes gyakorlat alakuljon ki a cél megvalósításához. Ha az ellenőrzöttek nem azt nézik, hogy packáznak velük, froclizzák őket, meg szavakon és pontokon lovagolnak, hanem a tartalomra figyelnek, s kulcsot adnak a netán helytelen gyakorlat megváltoztatásához, azt mindenki jó szívvel fogadja, főképpen akkor, ha abból tanulhat.

Mintha e későbbi OTP-igazgató szólalt volna meg már akkor is: hogyan kell elérni a kitűzött célt. Gondolom, szerencsére itt egy jól szervezett csapatra talált. Ennek az irányítása, tovább szervezése nem egészen ugyanaz, mint a megelőző, csak ellenőrző munkakör.

- Csakugyan nem. Gyakorlatilag kialakult, működő csapatba új emberként kerülni részben hátrány, de előny is. Hátrány, mert esetleg a belső működési módokat nem ismeri, ezt meg kell tanulnia. Előnye pedig az, hogy képes friss, elfogulatlan szemmel látni az adott szervezetet, előítéletek nélkül. Voltam, természetesen ügyfél is, és akkori tapasztalataimmal érkeztem ebbe a szervezetbe. Tehát európai mértékkel mérhető, ügyfélbarát, a piacon biztos lábakon álló bankot szerettem volna sikerre vezetni.

Éppen abban az időben kezdtek szaporodni a többnyire külföldi bankok fiókjai nálunk, az addig egyeduralgó OTP körül, esetenként az egykori tanítványok irányításával.

- Mégpedig nagyon profi, kiválóan felkészült külföldi bankok hazai egységei jelentek meg, amelyek hozták magukkal a bevált szakmai ismeretanyagot, megbízható működést, tervezési, informatikai rendszert, amit a mi bankunknak magának kellett kifejlesztenie. Iszonyú méretű átalakításokat követelt meg tőlünk a versenyhelyzet, ha

talpon akartunk maradni.

Megint csak el kellett fogadtatnia magát, s nem csak itt bent, az OTP szervezetében, hanem a falakon túl, az üzleti élet más-más szereplőivel, ahogy az előbb fogalmazott, ez a teljesítmény kellett a talpon maradáshoz.

- A piacon ma már kőkemény verseny folyik, amelyben csakis szakmai megfeleléssel lehet győzni. A személyes tőke szerepe alábecsülődik. Az ügyfél azzal fog tartós kapcsolatot kiépíteni, aki őt a legmesszebbmenőkig kiszolgálja, a leghasznosulobb tanácsokkal látja el, érdekeinek maximális figyelembe vételével.

Talán az ügyfelek és a szakmai tárgyaló felek bizalma is nagyobb az iránt, akinek a neve előtt ott a két kis betű: dr. Orvosi és jogi egyetemet végzetteknel ez az oklevéllel együtt jár, más esetben külön meg kell küzdeni érte.

- Ugye, a számviteli főiskola pénzügyi tanszékén tanítva, teljesen magától értetődőnek tartottam, hogy megírom a doktori értekezésemet, s azt meg is fogom védeni. Három év külön kutatását foglaltam össze: a költségvetés-politika akkori helyzetét elemeztem. Nemrég újra a kezembe került ez a dolgozat, amely azt taglalta, hogy a régi rendszerben milyen iszonyúan magas az állami adóztatás és mennyire eltúlzott az állam jövedelem-(újra)elosztó szerepe. Ebből fakadóan a közéletben az állam mindenhatóságába vetett hit vált általánossá. Ennek a veszélyeire hívtam föl a figyelmet, s arra is, hogy az állam nem mindenható, s mindenkinek el kell(ene) jutnia az öngondoskodáshoz. Meg kell szüntetni az ilyen mérvű függést az állam jóakaratótól, a magánszemélynek bele kell vinnie az életvitelébe a saját felelősségét. Úgy gondolom, hogy 1981-ben ez nem is volt olyan utolsó gondolat.

Sőt, ma is korszerű okfejtés. Főként az akkori fiatal lánytól. Talán nem árulunk el titkot, ha azt mondjuk, hogy maga dr. Köller Valéria át is ültette ezt a gyakorlatba. A korábnál szebb, korszerűbb, élhetőbb házba költözött a város egyik végéből a másikba. Ahol nyugodtabban, elmélyültebben tud felkészülni a naponta megismétlődő, újabb és újabb kihívásokra. Az általa vezetett intézményben az ügyfelek javára. Fiatal és felkészült – ez a biztosítéka céljai elérésének, az esélyegyenlőség kínálta lehetőség kihasználásának.

Talán árnyalja a közgazdász-bankár asszony arcképét, ha eláruljuk, hogy a Pannon Tükör néhány számát, s a Pannon Tükör Könyvek sorozatban Pécsi Gabriella: Tol-láskodom fellegen címmel megjelent verseskötetét „Jaj, nagyon szeretem a verseket!” felkiáltással vette át.

MEGMARADNI A FÖLSZÁLLÓ ÁGBAN

Dr. Csidei Irén

A máig tartó fölívelés talán akkor vette kezdetét, amikor a dr. Pesta László vezette országgyűlési egészségügyi és népjóléti bizottság itt helyben, Zalaegerszegen tartotta meg ülését 1968. április 11-én. A következő évet követően hozott határozatot a városi tanács arról, hogy a kórház bővítésére átadja a Dózsa ligetet, valamint a Tomori, a Ságvári és a Szent László utca által határolt területet. Még az első beszélgetésünk idején értesültem arról, hogy az érvényes tervek szerint, a kórház mai területén helikopter-leszálló is létesül.

A felszálló ág szemmel is látható jelképeként.

Az azóta eltelt 37 évből mintegy negyedszázadnak részese volt a Pécsi Orvostudományi Egyetemről érkezett fess medika. Négy év múlva már fül-orr-gége szakorvosként szolgált, majd a szakrendelőben 1989-től gyermek fül-orr-gégegyógyászként fogadta a kis betegeket.

Ez utóbbival kapcsolatos villámgyors helyzetfelismeréséről és kiváló - életmentő - kapcsolatáról dr. Paulik László szakfőorvossal e sorok írójának személyes tapasztalata volt 1990. december 13-án.

Szerencséjére, a lelemények kórházába került. Erre egy

példa: izgalmasan alakult a megye első ultrahang-készülékének beszerzése 1978-ban. Akkoriban az országban is csak egy-két helyen szolgálta a gyógyítást a ma már hét-köznapinak számító műszer. Dr. Lélek Imre osztályvezető főorvos fölmérte ennek vizsgálati jelentőségét, s javaslatot is tett a beszerzésére, ám akkor ez nem volt olyan egyszerű. Deviza kellett hozzá, az pedig a dr. Babiczky László vezette kórháznak bizony hiányzott a kasszájából. Éppen kapóra jött egy budapesti orvosi műszerkiállítás. A megyei főorvos, a helyszínre utazva, gyorsan meg is kötötte az üzletet, mielőtt a készüléket visszaszállították volna az akkori Nyugat-Németországba. Csakhogy. Csakhogy a megyei egészségügyi osztálynak nem volt joga a szerződéskötéshez külföldi céggel, a főhatóságok pedig elzárkóztak a külföldi fizetőeszköz folyósításától. A huzavona alatt a készülék már működött, sőt, oktató központot is létrehozott Lélek főorvos, ráadásul az ország minden kórháza számára.

Nos, ebben a leleményes kórházban lett a szakmai osztály 1989-ben már adjunktusából - osztályvezető főorvos-helyetteséből - 1994-től két éven át megbízott orvos-igazgató helyettes, újabb két évig megbízott orvos-igazgató, majd 1998 áprilisának utolsó napjaiban kinevezett főigazgató főorvos. A kórház vezetői között 1886-tól számítva sorrendben a tizedik, nőként az első. Ugyanis a kórházat fenntartó-működtető Zala Megyei Közgyűlés úgy vélte, hogy a másfél éve megbízottként dolgozó dr. Csidei Irén lesz a legalkalmasabb megkezdett munkája folytatására, munkája példájából és pályázatából következően.

Csak helyzetjelentésként: akkor a kórház orvosai és ápolói elláttak 20 fekvőbeteg osztály 1269 ágyán évente 32. 000, a közel másfél száz szakrendelésen pedig 1.3 millió esetet. A gyógyítást segítette 11 diagnosztikai (kór-meghatározó), terápiás (előírt gyógymódot alkalmazó), valamint központi ellátást nyújtó osztály.

Mindehhez tegyük hozzá - a felszálló ág jegyében -, hogy éppen megbízott igazgatóként működött közre dr. Papp Lajos professzorral együtt az országban is különleges szívgyógyászati központ létrehozásában, amely ma már európai hírűvé nőtte - gyógyította! - ki magát.

- *Miről szólt a pályázata?*

- Három fontos válságkezelő területet jelöltem meg a szakmai munkán kívül: a bevételek növelését, a költségek csökkentését és legfontosabbnak az akkor 800 milliós adósság megfontolt kezelését. Ugyanis a bevételek nem növelhetők a végtelenségig, a szakmai hitelesség rovására. Ez utóbbira is három irányt jelöltem meg: a kórházi ágyak jobb kihasználását, a műtők „áteresztő képességének” javítását és a járóbeteg szakrendelési idők tényleges kitöltését. - idézi a megyei közgyűlésen szóban is előadott terveit. - Ugyanis előfordult, hogy a betegek órákat vártak, mire az orvos megérkezett. Ezt a szokást szinte napi ellenőrzéssel sikerült is visszaszorítanunk. A költségszűkítés-

re minden osztályra szólon kidolgoztuk a megengedhető költségek nagyságát, s ebből nem engedtünk. Tehát az osztályvezető főorvosnak nemcsak gyógyítani kellett tudnia, de úgy megszervezni a munkát, hogy a költségke-reten belül maradjon. Mellesleg szólva ezen az elven ma sem változtattunk. Tudtam, és ma is tudom, hogy az egyetemen nem ezt tanítják, de az élet rákényszerít minket. Ma már természetesnek hat a menedzser-szemlélet, de az 1980-as évek elején sokszor még magamat is meg kellett győzőm sok mindenről. Az természetesen sokat segített, hogy 1995-ben Dobogókőn elvégeztem az egészségügyi menedzserképzőt. Úgy általában sok mindent megtanultam, de a mi kórházunk minden egyes osztályára, főorvos-ára vonatkozóan nekünk, nekem kellett kidolgoznunk a követendő irányt. Vezetőtársaimmal az osztályokra bíztuk ennek tételes kidolgozását, s csak akkor avatkoztunk be, ha kérték, vagy ha magunk is szükségét láttuk. Egyébként még ebben az évben, 1995-ben megkaptuk az ISO-9001 szerinti tanúsítványt működésünk teljes folyamatára, vagyis a kórházban folyó munka kiemelkedő minőségére, elsőként az európai kórházak között!

- *Valószínűleg nem mindig az osztályok mosolygós egyetértésétől kisérvé.*

- Nézze, akinek a tyúkszemére lépnek, felszisszen. A megszokott folyamat bolygatása bizony nem kellemes mutató, hiszen a korábban kidolgozott és folyamatosan alkalmazott módszerek tagadását jelenti. De semmilyen előírás, elfogadott orvoslási módszer sem köbe vésett, örök érvényű törvény. Részben a közgazdasági szabályzók, részben a pénzügyi helyzet, de a gyógyítási eljárások, maguk a gyógyszerek, műszerek is folyamatosan változnak, megújulnak, s ezt a folyamatot bizony vagy követni kell, de ha lehet, megelőzni célszerű. Mi ez utóbbit is célul tűztük ki. Azt azért látni kellett volna, hogy mindenki milyen boldogan szorongatta egymás kezét az okmány átadásának ünnepi eseményén.

- *Egyre gyakrabban használja a többes számot.*

- Igen. Annak pedig külön örülök, hogy akkori vezetőtársaim, azóta kiegészülve a minőség- biztosítási igazgatóval, állandó segítőim a szűkebb vezetőségben, de az osztályok élén is többnyire állandósodott a vezetők személye, s ez lehetővé teszi a folyamatos megújulást, például az állandóan felfrissülő műszerállomány és gyógy-módok befogadását.

- *Úgy emlékszem, hogy a főigazgatói kinevezést jóvá-hagyó közgyűlésen arról is szó volt, hogy külső céggel - stílszerűen szólva - röntgeneztetik át a kórházat.*

- Jól emlékszik. Ugyanis az volt a célunk, hogy a magunk elképzelését összevessük egy semleges állapotfel-méréssel, megtalálva a lehető leghatékonyabb megoldást.

Örömmre a közgyűlés rokonszenvel fogadta ezt az elképzelést. Hadd mondjak egy példát. Mint már említettem, az akkori adósság 800 millió forintot tett ki. Nem feltétlenül a pazarlás miatt. Ebből a megyei önkormányzatnak „lógtunk” az összeg felével, szerencsére hosszabb futamidejű adósság volt ez. A napi tartozásainkat is fölmértük és sikerült részben átütemeznünk. De nagyon szorított minket a lejárt vagy éppen határidős, összesen 150 millió forintos tartozásunk. Amikor ezeket a számokat idézem, kéretik hozzáadni az azóta eltelt 7 év pénzromlását, hogy mai mércével mérhessünk. Egyébként az idézett korlátozó intézkedések, ha fogcsikorgatva is, de kezdtek meghozni a maguk költségcsökkentő eredményeit.

- Már első évében is két lényeges esemény igazgatta a főigazgatót.

- Értem, mire céloz. Az egyik, hogy 1998 júliusában lépett érvénybe az akkor új egészségügyi törvény. Ennek egyik újdonsága volt, hogy a súlyos betegek hozzátartozói részére lehetővé kell tenni a jelenlétet. Természetesen nem gondolhattunk, és ma sem gondolhatunk szállodai elhelyezésre, legföljebb egy székre, ugyanígy a gyerekosztályon is. Azóta folyamatosan nyitott a kórház, vagyis - ha nem zavarja a gyógyítást -, a hozzátartozók bármikor betegük mellett lehetnek. Tudom, hogy mire gondol második eseményként: az akkori elbocsátásokra. Igen, a lehetséges 150-ből 80 munkatársunktól meg kellett válnunk, még orvosoktól is, bár pár hónappal előtte még valóban örömmel köszöntöttem a pályakezdeket. Ám ahogyan rendeződött pénzügyi helyzetünk, ilyen kényszerek nem keserítették meg a napjaimat. Hadd említsem meg, hogy még főigazgatói kinevezésem előtt írtunk alá megállapodást a várossal, 10 millió forintos támogatásról. A másik fontos tényező volt és ma is az, az Ispita Alapítvány működése, dr. Szilvás Rudolf egykori igazgatónk vezetésével. Ennek kézzelfogható jele volt a 2001 novemberében a rendeltetésének átadott kromoszóma-vizsgáló mikrofon, a tartozékaival, például a számítógéppel. A városi önkormányzat 4 millió 50 ezer forinttal segítette a beszerzést, az Ispita Alapítvány 1 milliós kiegészítésével.

Korábban, szó szerint, kézimunkával dolgoztunk: lefényképeztük a kromoszómákat, aztán lenagyítottuk, előhívtuk, kivagdostuk, összeraktuk, hogy a kép vizsgálhatóvá, elemezhetővé váljon. Mindez napokat vett igénybe. Mondanom sem kell, hogy a számítógéppel pillanatok alatt értékelhet az orvos. A Vasból és Veszprémből érkezett betegeknek is végeztünk genetikai - azaz származástani - vizsgálatokat.

- A kinevező közgyűlés nem hagyott sok időt a tétovázásra. Három év múlva máris beszámolóra kérte a főigazgatót.

- Megnyugodva állíthattam, hogy a kórház gazdasági helyzete megállapodott és ez biztosítéka annak, hogy tovább folytatódik a betegek javuló ellátása. Ez nem dicsekvés volt, hanem a tények közlése. - kutat előkészített iratai között ma is látható megkönnyebbüléssel dr. Csidei Irén. - Pedig állandóan emelkedett a beteglétszám, az államtól pedig folyamatosan kevesebb pénzt kaptunk. A számok nem sokat mondanak, de az arány talán igen: üzemgazdasági eredményünk a tervezettnél magasabb volt: 94 helyett ennek kétszerese, 184 millió forint. Ezt köszönhetjük az osztályokon folyó tisztességes gazdálkodásnak és az eredmények pontos rögzítésének. Ezt azért említtem, mert beszélgetésünk elején hangsúlyosan került szóba az osztályok munkájának, az uralkodó felfogásnak a megváltoztatása. Költségcsökkentő tényezővé vált az átállás az ISDN távközlési rendszerre. Így pillanatok alatt elérhetővé vált a kórház minden osztálya és szakrendelése közel 100 vonalon, ráadásul olcsóbban a hagyományos telefonvonalaknál. A betegek gyors kiszolgálása akár ennek hozamaként is felfogható.

- Már akkor is bizonytalanságot tapasztaltunk az egészségügy pénzellátásában. Orvosi nyelven szólva ez akut vagy krónikus, azaz hirtelen jött vagy elhúzódó jelenség?

- Akkor azt hittük, hogy akut. Ma már más a kórisme: bizony elhúzódó. Csak egy példát mondok: nagyon jól hangzott, hogy a csakugyan alacsony fizetéseket rendezni kellett, akkor, azaz 2001-ben a bérküszöb fölemelésével havi 50. 000 forintra. Az ápolók ennek örültek, nekem pedig fejfájást okozott, hogy az állam nem utalta a számlánkra az ehhez szükséges készpénzt.

- Pedig a miniszterjárásra nem lehetett panasz. Tehát a tárca első számú vezetői a saját fülükkel hallhatták az önök helyzetértékelését. Néhányon magam is jelen lehettem.

- Ezt annál inkább is tárgyilagosnak kellett elfogadniuk, mert 2001-ben már ISO-minősítésről szóló tanúsítványt vehettünk át a szigorú elbírálóktól. Egyébként az országban az elsők között. Ez a név rövidítéséből is láthatóan nemzetközi szabványok szerinti működést jelent. Három évvel a csatlakozás előtt az európai államszövetséghez. Valóban igaz: dr. Schulteisz Emiltől szinte napjainkig valamennyi kormány minden miniszterét köszönthettük a kórházban. Úgy gondoltuk, hogy látogatásaikon megbizonyosodhatnak szakmailag is, hogy gondos gazdái vagyunk az állami pénzeknek. Amikor az ISO után belevágtunk ugyancsak az országban úttörőként a kórházi szabványok bevezetésébe, s az akkori miniszter is jelen volt az úgynevezett auditorok, azaz a minőségtartósítási rendszer bevezetését bizonyító elbírálók értékelő tanácskozásán. Tehát nem mi zengtük a magunk dicsőségét, hanem semleges és nagyon szigorú zsűritagok. A köz-

vetlen betegellátás és a kórházi szervezés-vezetés terén folyt a vizsgálat. Az említett szabványok tartalmazták a betegfelvételt, a betegvédelmi törvény szerinti tájékoztatást, a biztonsági berendezések működését, de az épület állagát is.

- *Alighanem ez volt a főigazgató igazi szigorlata.*

Jót nevet a hasonlaton, s tán egy pillanatra emlékeztetőbe idéződik a pécsi záróvizsga.

- Pécsen csak a professzorok kérdeztek, és csak én vizsgáztam, itt viszont a maga is orvos miniszter hallgatta az irányításom alatt működő egész intézményről az ítéseket. Akik elmondták, hogy a betegek iránt elkötelezett orvosok és ápolók szakszerű ellátást nyújtanak az adott körülmények lehetőségei között. Az akut betegeket soron kívül kezelik, nyomon követik az állapotukat, egyébként valamennyi betegét, a beavatkozásokat gondosan megtervezik, az egyes osztályok között szabályozott tájékoztatás folyik, valamint a gyógyszerelés és az élelmezés is megfelel a követelményeknek. Külön kiterjedt a vizsgálat a betegek műtéti altatására, az intenzív osztály munkájára és az ideggyógyászatra is. Örömmel vettem át a minisztertől az előterjesztést, hazánkban elsőként és Európában is újra az elsők között, az új szabványok szerinti működésünket tanúsító okmányra.

- *Eddig sok mindentről beszéltünk, s az említett minőségi vizsgálatok is számos területet tártak föl. Am hogyan dolgozott maga a főigazgató? Milyen segítsége vagy éppen akadály volt a munkájának?*

- Nem állítom, hogy minden munkanapom valamennyi perce akadálytalanul folydogált. Egy ekkora intézményben a soknál is több a gond a nap minden percében. Meg kell birkózni mindennek előtt a magam beidegződéseivel, a korszerűtlenségből fakadó és a legújabb eljárásokat befogadó helyzet, a bennük szereplők, a pénzsűke és az esetenkénti ígéretet ellentmondásaival. Ekkora létszámnál a napi emberi gondok, de a betegek panaszai, kifogásai, néha túlzott igényei sem hagynak nyugtot. Szerencsére nem egyedül kell mindegyik, sok ismeretlenes egyenletet megoldanom. Már a kezdetektől segített a tanácsadó kabinet, a tanácskozó és döntés-előkészítő testület, amely a főorvosok közösségének tagjaiból és az általam felkért, esetenként kívülálló szakemberekből áll. Ezen kívül külön bizottság ellenőrzi folyamatosan a kórház tisztaságát, a gyógyszerelés szakmaiságát. Az intézeti törzsjegyzékek elkészítésével segíti elő a legcélszerűbb költséggazdálkodást. A tudományos bizottság nemcsak a kórházban folyó tudományos munkát ösztönzi, de közreműködik a szakember- utánpótláshoz szükséges döntések előkészítésében is. Külön bizottság vizsgálja át a kórlapokat, s ezeken keresztül az osztályokat. A következő bizottság az intézeti munkatársak jóléti, személyes ügyeiben, elbírálásukban,

munkájuk megítélésében és az elismerések odaítélésében fejt ki tevékenységét. Szólnom kell, és pedíg elismerően, az igazgatói titkárságokon dolgozókról. Mindezekon túl, külön osztály készíti elő a döntéseket a lehető legsokoldalúbb - az előbb említett testületek elemzésein alapuló - anyagok alapján. Arra készültünk, hogy áttérjünk a korszerű, gazdasági társaság jellegű, az eredményekben érdekelt, tőkehányados, de nem haszonnal működésre.

- *Ha ez nem is, de 2002 februárjának végén megérkezett a kórházba a számítógéppel vezérelt spiráltomográf, azaz a csúcstechnika. Külön épületet kapott, amelyben kellemes környezet várja a nem mindig nyugodt betegeket.*

- Ez úgy működik, hogy kétszeres spirálban futtatja le a röntgensugarat, amely teljesen, a korábbi „széletelési” kihagyások nélkül térképezi föl az érintet szervet, hogy az orvos a lehető legpontosabb kórismét állíthassa fel. Például a bélrendszer vizsgálatához szükségtelenné vált a fájdalmas tükrözés, a csatlakozó számítógép-rendszer pedig pontosan bemutatja az esetleges gyulladásokat, daganatokat. Ez a csontok elváltozásainál is hasznos vizsgálatokat tesz lehetővé. Ráadásul a korábbinál sokkal kisebb sugárterhelés éri a betegeket. Nehogy elfeledjem: megint az Ispita Alapítvány működött közre a beszerzésben.

- *Még 1995-ben, a zalai országgyűlési képviselők, kivételesen pártállástól függetlenül, kiharcolták, hogy az országgyűlés megszavazza a 340 millió forintos gyorssegélyt a kórháznak. A megyei közgyűlés vezetői díszvacsorán látták vendégül karácsonyi köszöntésül az említett „harcosokat” 1995. december 22-én. A megyegyűlésben valami hasonló zajlott le 2000-ben, mert szeptemberben egyhangú döntés született.*

- Igen. Korábban meg kellett szüntetni a daganatosok osztályát. Pacsán népi kezdeményezés született az újjáélesztésre, amelyet a megyei közgyűlés el is fogadott. Nyomós érveként hatott, hogy akkor másfélezer új beteget vettünk jegyzékbe. A megyei és a városi közgyűlés, valamint a berendezéshez hozzájuttató pályázatok, s a kórház saját forrása, több alapítvány, kft és a Máltai Szeretetszolgálat révén 2002 márciusában megnyithattuk 16 ágygal az újjászervezett osztályt, amelyet a szakmai testület a legmagasabb osztályba sorolt. Négy, magasan képzett szakorvos várja a betegeket. Hadd tegyem hozzá, hogy már a kezdetekkor együttműködtünk a szombathelyi és a kaposvári, szakszóval onkoradiológiai központtal is.

Akik és a kórház egésze, s a 2002. január 25-i megyei díszünnepségen is mindenki melegen köszöntötte a főigazgatót. A közgyűlés elnöke ugyanis a következő szavakkal nyújtotta át a Szabolcs Péter alkotta plakettet

„Dr. Csidei Irénnek, zalaegerszegi főigazgatónak a Zala megyei Kórházban végrehajtott fejlesztéseért, a megye lakossága egészségügyi ellátásának folyamatos javításában kifejtett tevékenységéért, a közgyűlés Zala megye Alkotói Díját adományozza.”

- Közhelyet fog hallani tőlem. Azt éreztem, hogy csakugyan érdemes dolgozni. Bár kinevezésemkor kétségek között fogadtam el a főigazgató tiszteit, hiszen nemcsak milliárdokkal kellett gazdálkodnom, de emberekkel - orvosokkal, ápolókkal és betegek tízezeivel - kerültem napi kapcsolatba. Amikor átvettem a díjat, azt is összegeztem, milyen sokan segítettek nekem a kórház ügyeinek rendbe hozásában. Akkor a legnagyobb eredménynek azt tartottam ezeken kívül, hogy az új eljárások bevezetésének, a legkorszerűbb műszerek kezelésének elsajátításáért 390 orvos, 410 ápoló és 37 egyéb szakember vett részt bel- és külföldi tanulmányutakon, tanfolyamokon, a többi között az Ispita segítségével, vagy például a kórház pr-irodája által szervezett 45 zalai tudományos ülésen.

- *A Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben például a Göcsej Televízió által is közvetített személyzeti tanácskozáson bemutatták akkor az országban elsőként és egyedül alkalmazott szürkehályog-eltávolítást...*

- Talán az eddigiekből is kiderült, hogy sohasem zárkóztunk el a legújabb eljárások, gépek, műszerek bevezetésétől. Annak külön örültem, hogy az említett szemműtétet a lakosság élőben láthatta. Ez is fokozta irántunk a bizalmat.

- *Itt érkezünk el ahhoz a pillanathoz, hogy megemlítjük: ezt a lakosságon kívül a fenntartó megyei közgyűlés, valamint a kórházat sokoldalúan támogató zalaegerszegi városi képviselő testület is a legmagasabb fokon ismerte el. A marokkói dr. Naszri Alotti - aki dr. Papp Lajos professzor asszisztense volt az első szívűténél még 1994. november 8-án - Zala Megye Díszpolgára lett 2005 januárjában. Dr. Szalczer Lajos szemész főorvost, az említett új hályogeltávolító eljárás bevezetőjét, Zalaegerszeg városa fogadta díszpolgárává. A főigazgató a harmadik században híres apostol-orvosról elnevezett Szent Damján-díjat vehette át a megye első emberétől 2006 júliusában. Hamarosan osztályában Az Év Kórháza címet és minősítést érdemelte ki szakmai értékítélet alapján a Zala megyei kórház. Ezt szépen egészítette ki ugyancsak az elmúlt év novemberében a Magyar Nemzeti Minőség Díj, amely az összes hazai kórház közül egyedülként a zalaegerszegi intézményhez került.*

- Csak megismételhetem a közhelyet: ilyenkor érzi az

ember, hogy van eredménye a küszködésének a betegek javára. Akármilyen nehéz pénzügyi-gazdálkodási körülmények között is. Amikor pedig az Együtt Zalaegerszegért Egyesület azzal kopogtatott be hozzánk 2006 szeptemberében, hogy félmillió forintot adományoz, amelyet mi vérsajt-elemző készülék megvásárlására fordíthatunk, különösen megmelegszik az ember szíve: a társadalmi közösségek is elősegítik céljaink elérését. Az idén, azaz 2007 elején sikerült 30 millió forintért megújítanunk a tavaly 4000 beteget ellátó belgyógyászati osztály endoszkópos, vagyis belső üreges szerveket vizsgáló laboratóriumát, Dunántúlon pedig egyedülként nálunk szív- és érrendszeri vizsgálatokat végző laboratórium kezdte meg működését 600 milliós ráfordítással - sorolta az újabb fejlesztéseket a főigazgató, aki láthatóan szívesebben beszélt kórházáról, mint saját magáról.

Miközben másodszor beszélgetünk, 2007 augusztusának közepén, fém- és fafűrészek sivatása és kopácsolás hallatszik a szomszéd, vadonatúj emelt épületből, amelynek tetején már jól kivehetően formálódik a helikopter-leszálló. Vagyis megvalósulóban az írás elején említett terv. Az eddigiekből úgy tűnhet, hogy mindez zökkenők nélkül jutott el idáig, pedig dr. Csidei Irén igazgatóságának elmúlt 9 évében bizonyára több ezer kemény tárgyalás előzte meg a sikerek egy-egy állomását. Gondolom, többnyire férfiakkal kellett egyeztetnie elképzeléseit a főigazgató asszonynak az intézményen belül és azon kívül is. Vagyis el kellett fogadtatnia magát, s nem csak szakmailag.

- Azt mondom, hogy a szakmában, vagyis a fül-orr-gégészetben egy percig sem volt kérdés, hogy nő vagy férfi az orvos. A gyermekgyógyászatot kedveltem, s a legjobb visszajelzésem volt, hogy szeretnek a gyerekek, pedig nem mindig fájdalom nélküli egy-egy beavatkozás. De rengeteget foglalkoztam velük, s azt tapasztaltam, hogy engem talán anyahelyettesítőnek is tekintenek. Sokszor ügyeltem, s ilyenkor mesét mondtam a gyerekeknek, az ételosztásban, etetésben pedig magam is segédkeztem. Máskor verseket tanítottam meg velük. Amikor aztán megkaptam az orvosigazgatói megbízást, ez a munka egészen más emberi magatartást kívánt meg tőlem is. Hamarosan újabb feladatokat bíztak rám, de azt mondtam, hogy ha egyszer elvállaltam valamit, azt végig is viszem. Talán az volt az előnyöm, hogy ismertem az intézményt, ahogyan mondják, lent is, fönt is. Különböző szakmai megbeszéléseken sikerült összegyűjtenem személyes és szakmai tudnivalókat az orvoslás legkülönbözőbb területeiről itt, a kórházban. Remélem, hogy a munkatársaim olyan embert ismertek meg személyemben, akivel felkészülten beszélni lehet. A mai napig olyan viszonyban vagyok a nővérekkel, ápolókkal, beteghordókkal, mint az osztályvezető főorvosokkal. Ha babonás volnék, azt mondanám, hogy a csillagjegyem Mérleg, tehát kész va-

gyok az ésszerű egyeztetésekre, a közös megoldásokra, a megegyezésre. Ugyanis itt a vezetésnél többről van szó: az emberiségről, s nemcsak a betegek irányában. Nem mindegy, hogy a munkatársaim - az orvosok és a betegápolók – milyen munkahelyre jönnek be. Megelégedettséggel töltheti el őket, hogy gyakran részesei díjátadási vagy új műszer üzembe állítási ünnepségeknek. Nos, amikor az említett kemény tárgyalásokba vagyok kénytelen bonyolódni, mondjuk országos szerveknél, ennek a szakmai falnak tudom nekivetni a hátamat, s ez meglehetősen magabiztosságot ad. Természetesen ehhez mindig megkapom a kellő támogatást a megyei vezetőktől, a testületi vezetőségektől. Talán ezért is sikerült elfogadtatni magamat nő létemre a legkülönbözőbb tárgyalásokon.

- *Mondhatjuk, hogy ez a női esélyegyenlőség megvalósulása ebben az esetben?*

- Nem szeretem az olyan fölöstást, hogy melyik a női,

és melyik a férfimunka. Hiszen egy nő is lehet például kiváló sebész, bár kőművesnek természetesen nehezen tudnám elképzelni. Az esélyegyenlőség nálam azt jelenti, hogy mindenki egyforma esélyt kap nemtől, származástól függetlenül. Azt nem a neme dönti el, hogy ki mennyire képes felismerni a kínálkozó helyzeteket. Valóban, el kell ismernem, nem olyan természetes, hogy egy intézmény vezetője nő, főképp nem volt az, tizenöt évvel ezelőtt. Azzal, hogy tavaly befejeztem az egészségügyi menedzserképzőt, újabb lépést tettem afelé, hogy még teljesebben ki tudjam használni lehetőségeimet. Ehhez újabb lépés, hogy a SOTE Kútvölgyi úti Egészségügyi Menedzserképző Intézetében tanítók is vezetői ismereteket. A hallgatóimmal folyó megbeszéléseken sok hasznos, nálunk is gyümölcsözteszhető ismerethez, ötlethez jutok, amelyeket aztán idehaza megosztok a helyi kollektívával.

A fölszálló ág friss bizonyítékaként.

